

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології
Кафедра соціальної психології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ»**

Термін навчання : 3 роки 10 місяців
053 Психологія (Бакалавр)
«Дитяча психологія і психологічна практика»
Галузі знань 05 Соціально-поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “ 30 ” серпня 2023 р

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологія навчання і виховання
Викладач	Когутяк Надія Михайлівна
Контактний телефон викладача	0666375758
Email викладача	nadiia.kogutiak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС: 90 год
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://surl.li/qbllt
Консультації	Понеділок 14.00-15.00

2. Анотація навчальної дисципліни

Психологія навчання і виховання як один із напрямів психологічної науки є затребуваною теоретико-прикладною дисципліною. Грамотно задовольняти запити щодо особистісного розвитку в процесі навчання і виховання в умовах родини та школи можна лиш добре знаючи особливості та психологічні закономірності такого розвитку. Тому для педагогічної психології і на сьогоднішній день актуальними є дослідження механізмів засвоєння учнями певних знань, умінь та навичок; вивчення проблем управління процесом засвоєння прийомів інтелектуальної діяльності; виявлення психологічних факторів, що впливають на успішність навчання, ефективність стосунків між педагогами та учнями, індивідуально-психологічних відмінностей учнів тощо.

Навчальна програма дисципліни «Психологія навчання та виховання» розроблена відповідно до структури та змісту учбових посібників, які рекомендовано для студентів вищих учбових закладів психологічного напрямку.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

- Метою викладання курсу «Психологія навчання та виховання» є формування у студентів теоретичних основ наукового світогляду, навичок аналітичного підходу до сучасних і традиційних концепцій навчання, і виховання дітей, підвищення рівня психолого-педагогічної компетентності майбутніх фахівців; сприяння їх особистісному зростанню.

Основними цілями курсу є:

- Формування уявлення про предмет, структуру, методологію психологічної науки про навчання та виховання;
- Отримання знань про основні тенденції розвитку психології навчання та виховання, основні сучасні напрямки та концепції, міждисциплінарні підходи.
- Ознайомити студентів з основними проблемами психології навчання та виховання: предметом, методами, закономірностями, концепціями, принципами і структурою наукових галузей; специфікою пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери, індивідуально-психологічних особливостей людини тощо.
- Навчити студентів диференціювати вікові можливості навчання та виховання; закономірності та механізми засвоєння соціального досвіду в процесі навчання і виховання;
- Допомогти розібратися студентам в широкому спектрі наукових знань, підходів,

точок зору, концепцій, теорій, а також тих можливих труднощів, з якими вони можуть зіткнутися, консультуючи суб'єктів навчання та виховання.

- Сприяти формуванню цілісного бачення студентами своєї майбутньої діяльності, вміння враховувати вікову та педагогічну специфіку особистості при різних формах роботи з учнями.

4. Програмні компетентності та результати навчання

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити критично, креативно і гнучко.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

Досягти програмних результатів:

ПР8. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР18. Застосовувати інноваційні технології для вирішення професійних завдань психологічної практики.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 год
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год
самостійна робота	60 год

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
II	053 Психологія	I	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	сем. заняття	сам. роб
Тема 1. <i>Об'єкт, предмет і методи психології навчання і виховання</i>	2	2	10
Тема 2 <i>Психологія навчання й учіння</i>	2	2	10

Тема 3 <i>Закономірності і динаміка психічного розвитку особистості в процесі навчання</i>	2	4	10
Тема 4. <i>Методи навчання</i>	2	2	10
Тема 5. <i>Психологічні аспекти виховання</i>	2	4	10
Тема 6. <i>Особистісно орієнтовані технології у виховному процесі</i>	2	4	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за поточним і підсумковим контролюми. Об'єктом оцінювання знань умінь та навичок студентів є програмний матеріал освітнього компонента, засвоєння якого перевіряється під час контролю. Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмного матеріалу, виконання практичних, робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту, здатності публічно, письмово чи в електронному форматі представляти певний матеріал. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі (опитування на семінарських заняттях, тестування, контрольна робота, самостійна робота). Підсумковий контроль - залік. Залік виставляється на останньому семінарському занятті як підсумок виконання всіх визначених робочою програмою завдань. Мінімальна кількість балів – 50. Максимальна кількість балів – 100.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center;">Накопичування балів під час вивчення дисципліни</th> </tr> <tr> <th style="text-align: center;">Види навчальної роботи</th> <th style="text-align: center;">Максимальна кількість %</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Лекція</td> <td style="text-align: center;">-</td> </tr> <tr> <td>Семінарське заняття</td> <td style="text-align: center;">20 (4*5)</td> </tr> <tr> <td>Самостійна робота</td> <td style="text-align: center;">30 (3*10)</td> </tr> <tr> <td>Поточний тестовий контроль знань</td> <td style="text-align: center;">30 (3*10)</td> </tr> <tr> <td>Підсумковий контроль знань (контрольна робота)</td> <td style="text-align: center;">20 (1*20)</td> </tr> <tr> <td>Максимальна кількість балів</td> <td style="text-align: center;">100</td> </tr> </tbody> </table>	Накопичування балів під час вивчення дисципліни		Види навчальної роботи	Максимальна кількість %	Лекція	-	Семінарське заняття	20 (4*5)	Самостійна робота	30 (3*10)	Поточний тестовий контроль знань	30 (3*10)	Підсумковий контроль знань (контрольна робота)	20 (1*20)	Максимальна кількість балів	100
Накопичування балів під час вивчення дисципліни																	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість %																
Лекція	-																
Семінарське заняття	20 (4*5)																
Самостійна робота	30 (3*10)																
Поточний тестовий контроль знань	30 (3*10)																
Підсумковий контроль знань (контрольна робота)	20 (1*20)																
Максимальна кількість балів	100																
Вимоги до письмових робіт	<p><i>При виконанні письмових завдань оцінювання відбувається за наступними критеріями:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - своєчасність виконання (1 б.); - повний обсяг виконання (2 б.); - якість виконання навчального завдання (1 б.); - посилання на джерела (1 б.). <p><i>Тестування у системі дистанційного навчання передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів. Впродовж курсу студенти проходять три етапи поточного тестування.</i></p> <p><i>Письмове завдання студенти подають у систему Google</i></p>																

	<p><i>classroom, де і прописана інструкції до завдання відповідно до тематики і проєктного підходу навчання. У конспекті має бути відображено:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Особливості виховання на різних вікових етапах.</i> <i>2. Вплив сім'ї на формування особистості, правила ефективного сімейного виховання.</i> <i>3. Вплив ЗМІ на виховання особистості.</i> <i>4. Роль дитячого колективу у вихованні особистості.</i> <i>5. Вплив емоцій на ефективність учіння</i> <i>6. Мотивація учіння та інші психосоціальні мотиви: їх значення для учбової діяльності</i> <i>7. Особливості розвитку довільності у процесі засвоєння соціального досвіду.</i> <p><i>Термін здачі – 15 тиждів навчання</i></p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p><i>При підготовці до семінарського заняття № 1 та №2 студенти повинні продемонструвати вміння укласти зведену таблицю основних термінів та визначень психології навчання та виховання (шляхом укладання кросворду та тестових завдань).</i></p> <p><i>На семінарських заняттях № 3-6 студенти повинні продемонструвати («персональні навички ефективного учіння») щодо особливостей мотивації учбової діяльності та педагогічної оцінки. Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (1 б.); - повний обсяг виконання (1 б.); - якість виконання навчального завдання (1 б.); - самостійність виконання (1 б.); - творчий підхід у виконанні (1 б.)</i></p> <p><i>На семінарських заняттях № 7-9 проводиться підсумковий зріз знань, де студенти повинні продемонструвати план-конспект сучасних науково-популярних сучасних посібників щодо актуальної тематики дисципліни. Після проведення презентації сформулювати рекомендації для освітян щодо навчання та виховання.</i></p> <p><i>Критерії оцінювання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>- розуміння роботи навчальної групи та викладача за обраною формою (1 б.);</i> <i>- ступінь готовності до роботи за обраною формою, використання наочності (роздаткових матеріалів, заповнення таблиць, схем, малювання на дошці, плакати) (2 б.);</i> <i>- вільне володіння матеріалом щодо обраного питання, пояснення головних понять (1 б.);</i> <i>- взаємодія з аудиторією, вміння підготувати навчальну групу до роботи, пояснити алгоритм роботи, вміння зацікавити, залучити аудиторію до розгляду питання, вміння звернутися до аудиторії за поясненнями, вміння ставити питання (питання проблемного характеру, на роздум, на кмітливість) (3б.);</i> <i>- підведення підсумків, вміння робити висновки (викладення основної ідеї теми, що розглядалася, у вигляді тез, вираження власного ставлення до питань, що висвітлюються, зазначення ще не вирішених проблем, звернення до аудиторії тощо) (2б.).</i>

	- творчий підхід у виконанні (1 б.).
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали не менше 55% завдань, передбачені навчальною програмою з дисципліни та набрали за поточну успішність кількість балів, не меншу за 50 балів
Підсумковий контроль	Залік виставляється на завершальному семінарському занятті шляхом підсумку попередньо отриманих результатів за різні форми контролю

8. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Студенти денної форми навчання виконують і здають всі завдання для самостійної роботи під час тижнів контролю самостійної роботи студентів. Тести до тем виконуються у день відповідного практичного заняття. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог, проходять тестування за темами. Оцінки за роботу на семінарських заняттях отримують за виконання самостійної роботи та її презентації не пізніше ніж за 1 тиждень до останнього семінарського заняття.
Відвідування занять	Політика курсу передбачає своєчасне виконання студентами усіх видів робіт. У випадку пропуску пар з поважних причин студенти мають право відпрацювати невиконаний обсяг робіт за умови надання необхідної документації (довідки і т.ін.). Усі ці роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час консультацій, при цьому не пізніше ніж за 1 тиждень до останнього семінарського заняття в даній студентській групі. Студент, який пропустив заняття без поважних причин, не отримує бали за усні відповіді. Невиконані своєчасно тести, контрольну роботу, завдання для самостійної роботи можуть виконати і здати до наступного семінарського заняття, однак оцінка при цьому буде знижена на 20 %. Передбачено додаткові бали (до 3) за активну участь на семінарських заняттях чи іншу наукову активність.
Академічна доброчесність	Студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника. Положення про запобігання академічному плагіату: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf Положення 2 https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Кодекс.FR12.pdf У випадку виявлення випадків плагіату у виконанні навчальних завдань, академічної недоброчесності (списування), пред'явлені студентом завдання не зараховуються.
Неформальна освіта	Можливі зарахування курсів, які відповідають змісту

	<p>дисципліни загалом чи її окремих тем. Такі курси зараховуються відповідно як опрацьована тема чи як виконане практичне завдання за умови наявності презентації пройденого курсу та його підтвердження сертифікатом. Рекомендовані платформи: Prometheus , EdEra, Coursera</p> <p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
--	--

8. Рекомендована література

1. Видра О. Г. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник. - Київ : ЦУЛ, 2011. - 112 с.
2. Карпенко З. С. Вичення і розвиток уяви і дитячому віці : навчально-методичний посібник для студентів вузів, учнів педагогічних училищ і коледжів, які навчаються за спеціальністю «Дошкільне виховання», вихователів і практичних психологів дошкільних закладів / З. С. Карпенко, З. Я. Савчин. – Коломия : Вік, 1996 – 48 с.
3. Рубін О. А. Практична психологія в школі : навч.-метод. посібник / [О. А. Рубін, М. Д. Белей, З. В. Юрченко, Л.О. Савчин-ська] – [3-є видання, доповнене]. – Івано-Франківськ : Видавець Третяк І. Я., 2007. – 128 с.
4. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник / ред. О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук. - Київ : Просвіта, 2001. - 416 с.
5. Загальна психологія : підручник / ред. О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук. - Київ : Либідь, 2005. - 464 с.
6. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія : навчальний посібник. - Київ : Академвидав, 2005. - 360 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

1. Когутяк Н.М. Самопрезентація підлітків у віртуальному середовищі як причина кібервіктимності / Н.М. Когутяк // Психологічна профілактика насилля і ворожості в суспільному та приватному житті: тези доповідей учасників Круглого столу (м. Івано-Франківськ, 5 травня 2015 року) / [редактор-упорядник З.С. Карпенко]. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2015. – С. 43 – 47.
2. Когутяк Н.М. Психологічні особливості навчання дітей з розладами спектру аутизму. Науковий потенціал та перспективи розвитку психологічних наук. Львів : Видавничий дім «Гельветика». 2019. С. 94 - 98
3. Мицько В. М. Вікова та педагогічна психологія : хрестоматія до дисципліни. - Івано-Франківськ : НБ ПНУ, 2017.
4. Сидорик Ю.Р., Когутяк Н.М., Мицько В.М. МАШИННЕ НАВЧАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛЕЙ ПСИХІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Міжнародна науково-практична конференція "Свідомість, мозок, мова: актуальні проблеми та міждисциплінарні досягнення», Львів, 2018)

Викладач

Когутяк Надія Михайлівна